

Framtida avfallshantering i Älmhults kommun

Innehållsförteckning

1	Vision	2
2	Några aktörers syn på avfallshanteringen i framtiden	3
2.1	Naturvårdsverket.....	3
2.2	Återvinningsindustrierna.....	3
2.3	Naturskyddsföreningen	4
2.4	Byggsektorns kretsloppsråd.....	5
2.5	MABO – samverkansgruppen för miljöanpassad avfallshantering i boendesektorn	6
3	Framtida avfallsmängder	7
3.1	Befolkningsutveckling	7
3.2	Konsumtionssamhället	7
3.3	Avfall från verksamheter.....	7
3.4	Faktorer som kan öka avfallsets mängd	8
3.5	Faktorer som kan minska avfallsets mängd.....	8
3.6	Faktorer som kan öka avfallsets farlighet	9
3.7	Faktorer som kan minska avfallsets farlighet.....	9
3.8	Andra förändringar som påverkar avfallsets miljöpåverkan	9
3.9	Prognos för kärn- och säckavfall.....	10

1 Vision

Vi vill skapa ett Älmhult som är grönt, snyggt och tryggt. Naturen är inte endast en viktig inspirationskälla, utan är även viktig för vår överlevnad och vårt välmående. Hur vi använder oss av naturens resurser nu och i framtiden är avgörande både för dagens och kommande generationers förutsättningar till ett gott liv. Vår avfallshantering är alltså en jätteviktig del i att skapa en långsiktigt hållbar utveckling.

I Älmhult strävar vi därför efter följande:

- En tydlig ansvarsfördelning där alla vet vilka roller olika aktörer har och där samhället har kontroll över mängder och hantering av olika avfallsfraktioner.
- Ett avfallshanteringssystem enligt prioriteringarna i EU:s avfallshierarki som ska resultera i att avfallet hanteras på ett så miljöanpassat sätt som möjligt.
 - I första hand ska avfallet minska, det vill säga inte uppstå överhuvudtaget.
 - I andra hand, om avfallet uppstått, bör det återanvändas genom exempelvis pantsystem.
 - I tredje hand ska avfallet utnyttjas som råvara vid framställning av nya produkter (återvinning). Näringsämnen och mullbildande ämnen i biologiskt avfall ska användas på exempelvis åkermark genom kompostering eller rötning.
 - Om materialåtervinning inte är möjligt ska energiinnehållet utnyttjas för att ersätta andra energiformer såsom olja, kol och kärnkraft.
 - Avfall som av olika anledningar inte kan utnyttjas på tidigare beskrivna sätt, ska omhändertas genom miljösäker deponering.
- Vi ska ha ett system där avfallstransporterna ger en så liten negativ miljöpåverkan som möjligt.
- Det ska vara lätt att göra rätt.
- Material som kan materialåtervinnas ska cirkulera i samhället i så många cykler som möjligt innan det går till förbränning eller deponering.
- Även mängden aska och slagg från förbränning som deponeras ska minimeras.

I Älmhult vill vi att alla kommuninvånare och verksamhetsutövare ska ha tillräcklig kunskap och vilja för att:

- konsumera smartare, på ett långsiktigt hållbart sätt
- återanvända mer material, laga istället för att köpa nytt och lämna begagnat material till frivilligorganisationer
- använda så få miljöskadliga ämnen och produkter som möjligt
- alltid sortera ut och lämna det farliga avfallet till anvisad insamlingsplats
- källsortera så mycket som möjligt av det avfall som bör sorteras vid källan
- kompostera biologiskt avfall i största möjliga omfattning på landsbygden.
- lämna biologiskt avfall till separat insamling i tätorten när så är möjligt.

2 Några aktörers syn på avfallshanteringen i framtiden

Avfallsfrågorna är viktiga för många aktörer. I det följande presenteras några samordnande aktörers åsikter på det nationella planet. Aktörerna är Naturvårdsverket, Återvinningsindustrierna, Naturskyddsföreningen, Byggssektorns kretsloppsråd och MABO – samverkansgruppen för miljöanpassad avfallshandling i boendesektorn.

2.1 Naturvårdsverket

Även om de tio senaste årens miljöarbete visat positiva effekter när det gäller avfallens miljöpåverkan finns fortfarande mycket som kan bli bättre. Naturvårdsverket bedömer att miljöarbetet inom avfallsområdet bör fokuseras på följande fem punkter:

1. Använd de regler och styrmedel som beslutats och följ upp att de får avsedd effekt

Det är viktigare att genomföra och följa upp beslutade regler och styrmedel än att införa nya. Vi bedömer att om de beslutade reglerna och styrmedlen får den avsedda effekten blir avfallshandlingens miljöpåverkan relativt liten.

2. Flytta fokus till att minska avfallens farlighet och mängd

Avfallens farlighet och mängd kan bäst begränsas i produkt- och kemikaliarbetet. Åtgärder i avfallsledet kan bara minska miljöpåverkan till en viss del.

3. Öka kunskapen om miljögifter

Vi behöver mer kunskap om långsiktiga risker och effekter av diffusa utsläpp av farliga ämnen som uppstår vid handtering och behandling av avfall. De farliga ämnena i avfallet är fortfarande en stor miljörisk.

4. Gör det enkelt för hushållen att sortera avfall

Allmänhetens förtroende för insamlingssystemen avgör om avfallssorteringen ska fortsätta att skörda framgångar. Ansvarsfördelningen mellan producenter och kommuner ska inte förändras, men samarbetet måste utvecklas. Dessutom ska samarbetet och servicenivån följas upp.

5. Utveckla det svenska deltagandet i EU:s avfallsarbete

De avgörande besluten om avfallsområdets policy och regler fattas numera inom EU. Sverige bör därför utveckla en tydlig strategi för hur avfallsfrågorna ska drivas i unionen. Både svenska myndigheter och andra svenska aktörer bör ta fram svenska goda och välgrundade svenska ståndpunkter inom avfallsområdet och vässa sina argument för dem.

2.2 Återvinningsindustrierna

- Återvinningsindustrierna presenterar nedan hur de anser att avfallshandlingens bör utvecklas till år 2020.
- Avfall är en eftertraktad industriell råvara på grund av sina fördelar ur energi- och klimatsynpunkt.
- Producentansvaret har ändrats till ett generellt producentansvar på material (metall, papper, plast, textil, etc.).
- Producentansvaret har utvecklats från ett insamlingsansvar till ett ansvar att
 - tillverka resurssnåla produkter med låg energi- och klimatpåverkan ur ett livscykelperspektiv
 - tillverka produkter som är återvinningsbara och
 - tillverka produkter som inte innehåller farliga ämnen enligt REACH för varor.
- Producenten betalar en återvinningsavgift baserad på den mängd material (metall, papper, plast, textil etc.) som sätts på marknaden samt på produktens miljöprestanda enligt punkten ovan. Avgiftens koppling till produktens miljöprestanda ger incitament att utforma bra produkter. Avgiften administreras av en central producentorganisation.
- Producenten har inget ansvar för insamlingen och insamlingssystemen, de sköts av marknaden som utvecklar systemen i konkurrens.
- Hur insamlingen ser ut eller i vilka fraktioner avfallet sorteras bestäms inte centralt utan insamlingen utvecklas på marknaden och anpassas till fastighet och insamlingsställe.

- Nya automatiserade sorteringsystem har utvecklats på marknaden som underlättar och effektiviserar insamlingen och minskar antalet fraktioner.
- Ekonomiska styrmedel som till exempel återvinningscertifikat driver på användningen av återvunnen råvara. Genom att införa återvinningscertifikat, slås en total lägstanivå för användning av återvunnen råvara fast, men det står marknaden fritt att bestämma hur denna ska uppnås. Respektive materialslag får en fastslagen nivå för innehåll av återvunnen råvara som producenter av varor med det ingående materialslaget ska uppnå.
- Fastighetsägaren får del av avfallets ekonomiska värde och ansvarar för att avfallet tas om hand på ett säkert sätt av en insamlingsentreprenör. Om inte marknadspriset täcker fastighetsägarens kostnader för avfallet är producentorganisationen skyldig att köpa in materialet via insamlingsentreprenören. Producentorganisationen skall vara en ”backup” i tider av låga marknadspriser.
- Kommunens roll är att vara upphandlare och inte operatör samt att utöva tillsyn. Kommunen ansvarar för restavfall från boende som inte är återvinningsbart material. Insamling och behandling skall upphandlas i konkurrens .

2.3 Naturskyddsföreningen

Svenska naturskyddsföreningen (SNF) antog 2004-06-18 en policy för Kemikalier och avfall, som innehåller ett avsnitt med rubriken Hållbar avfallshantering. Där beskrivs såväl problem som lösningar på kemikalie- och avfallsområdet och följande ställningstaganden slås fast för föreningen:

SNF anser att det ska finnas en plan för hur samtliga produkter ska tas om hand då de blir avfall. Om kostnaderna för avfallshanteringen är större än värdet av de material eller energiresurser som kan utvinnas, bör producenten eller importören betala denna kostnad, företrädesvis i förväg. Här kan försäkringslösningar och andra finansiella system utvecklas, där producenten betalar för att varan ska kunna återföras i kretsloppet redan när den säljs.

SNF anser att olika avfallsflöden inte bör blandas samman och att nedanstående fem huvudkategorier av flöden behövs för att avfallet ska kunna hanteras rationellt.

1 Avfall med miljö- och hälsofarligt innehåll

- SNF anser att miljö- och hälsofarligt avfall ska hanteras så att sannolikheten för läckage och utsläpp minimeras, till exempel genom destruktion eller i slutförvar.

2 Avfall och material som ska återanvändas eller återvinnas

- SNF anser att följande material och produkter bör återanvändas eller återvinnas:
 - glas
 - tidningar, papper (inkl. wellpapp)
 - metall och metallprodukter (dock inte miljö- och hälsofarliga metaller som till exempel tungmetallerna kvicksilver, bly och kadmium)
 - plastprodukter och plastförpackningar (ska vara märkta med vilken plast det är och ska inte innehålla eller bilda miljö- och hälsofarliga ämnen)
 - elektriska och elektroniska produkter (återvinning bör dock inte ske av de delar som innehåller miljö- och hälsofarliga ämnen)
 - däck
 - betong
 - asfalt
 - grus.
- SNF anser att olika former av positiva styrmedel, till exempel pantsystem, premier, rabatter, bidrag eller bonussystem, ska införas i ökad utsträckning. Produkter och material som är särskilt viktiga att samla in ska prioriteras, såsom när miljövinster med en hög insamlingsgrad är stor (till exempel för miljöfarligt avfall och metaller som ska återvinnas). Internationella pantsystem behövs; frågan måste därför drivas på EU-nivå.

- SNF anser att producentansvaret ska vidgas till fler, och småningom de flesta, produkter och materialslag. Det bör på sikt utvecklas till att gälla ansvar för materialinnehållet i varor, inte endast slutprodukten. Producentansvaret bör vara individuellt och straffsanktionerat, vilket ökar drivkrafterna för företag.

3 Avfall som är lämpligt för rötning eller kompostering

- SNF anser att skärpta miljö- och hälsoskydds krav ska ställas på spridning av kompostjord och rötrest. Ytterligare kvalitetskrav behövs för att få sprida kompostjord och rötrest. Spridning ska inte ske om det finns risk, bedömd enligt försiktighetsprincipen, för innehåll av farliga organiska ämnen, tungmetaller, bekämpningsmedelsrester eller farliga bakterier, eller risk för smittspridning. Det behövs en ökad kontroll av att miljökraven för kompostering och rötning verkligen efterlevs.

4 Avfall som inte lämpar sig för återvinning, men som bränsle

- SNF anser att endast avfall som inte lämpar sig för återanvändning eller återvinning, men som är lämpligt som bränsle, ska komma ifråga för förbränning.
- SNF anser att förbränningsskatten i första hand måste vara betydligt högre än deponiskatten för att styra mot avfallshierarkin. Det kan dämpa den omfattande utbyggnadstakten av förbränningsanläggningar, som riskerar leda till en alltför hög förbränningskapacitet och till att olika aktörer pressas in i avfallsberoende. Om förbränning blir dyrare främjas återanvändning och återvinning, det vill säga en styrning enligt avfallshierarkin. Intäkterna från förbränningsskatten kan delvis öronmärkas för forskning och utveckling om avfall.
- SNF anser att utsläppen från förbränningen måste minimeras och att askan från förbränningen ska vara så ren att den kan återföras till naturen. Utsläppskraven behöver skärpas ordentligt. Krav ska alltid ställas på kontinuerliga mätningar av utsläppen från alla förbränningsanläggningar. Detta förutsätter god kontroll över vad som förbränns, vilket sker bäst genom att avfallet i förväg sorterar enligt de fem huvudkategorierna (med underfraktioner).
- SNF anser att elproduktion alltid ska ske när värme levereras.

5 Restavfall

- SNF anser att deponeringen av avfall ska minimeras och att deponierna måste utvecklas så att de är säkra. Läckage av farliga ämnen får inte förekomma. Vidare ska introduktion av produkter som måste deponeras när de tjänat ut helt undvikas.
- SNF anser att dispensererna från förbudet att deponera utsorterat brännbart avfall successivt måste minska med målet att dispensererna ska vara borta ungefär 2010.
- SNF anser att det bör införas en tidsmässigt progressiv skatt på avfall som deponeras på dispens från deponeringsförbudet. Skatten skall höjas markant för varje år, för att minska risken att deponeringen fortsätter och blir permanent .

2.4 Byggsektorns kretsloppsråd

Byggsektorns kretsloppsråd har tagit fram riktlinjer för avfallshantering vid byggande och rivning. Riktlinjerna var klara under år 2007 och utgår från deras Miljöprogram 2010. Riktlinjerna innebär att

- materialinventering alltid ska göras före åtgärder som innebär rivning/utrivning och att farliga material och produkter ska dokumenteras till mängd och läge.
- krav ställs på den som inventerar och på genomförande och redovisning av inventeringen.
- avfallshanteringsplan ska tas fram i alla bygg- och rivningsprojekt. Vid ombyggnad och rivning ska den innehålla uppgifter från materialinventering. Planen ska kunna användas som rivningsplan enligt PBL genom att de uppgifter som krävs för rivningsplan skrivs in. Normalt ska planen ingå i förfrågningsunderlaget vid entreprenadupphandlingen.

- avfallshanteringsplanen av entreprenören ska kompletteras med planerad hantering av det farliga avfallet samt uppgifter om övrigt avfall, bedömd mängd och avfallets hantering.
- uppgifter om uppföljning och dokumentation av avfallets fortsatta hantering ska fyllas i under entreprenaden, så att planen kan användas för slutredovisning av avfallets hantering.
- krav ställs vid upphandlingen på entreprenörens avfallshantering.
- Kretsloppsrådets avfallslistor ska finnas tillgängliga på www.kretsloppsradet.com och hänvisas till
 - för den som inventerar för att kunna användas vid materialinventering och
 - för entreprenörer för att användas för avfallshantering vid byggande och rivning.
 Det innebär att listorna ska ingå i förfrågningsunderlaget för inventering och för entreprenader.
- det farliga avfallet och el-avfallet ska tas bort först så långt det är möjligt, hanteras separat och tas omhand på ett säkert sätt (är ju också lagkrav!)
- att källsortering ska göras enligt en basnivå för byggproduktion respektive rivning. Om avfallet sorteras i färre fraktioner än enligt basnivån ska detta särskilt motiveras.
- att avfallsfraktionen ”deponi (utsorterat)” eller ”blandat avfall – för eftersortering” ska minimeras.
- avfallet ska hanteras enligt ”Lista över farligt avfall – FA-lista” och ”Avfallsfraktioner – bruttolista”

2.5 MABO – samverkansgruppen för miljöanpassad avfallshantering i boendesektorn

Fastighetsägarna, HSB, Hyresgästföreningen Riksförbundet och SABO ingår i MABO (Miljöanpassad Avfallshantering för Boendesektorn), en samverkansgrupp som verkar för ett miljöanpassat, väl fungerande och kostnadseffektivt avfallshanteringssystem för flerbostadshus.

Deras vision är minskad miljöpåverkan genom att

- producenterna tar sitt ekonomiska och fysiska ansvar så att sopberget minskar
- verka för ett miljöanpassat kretsloppssamhälle
- stärka människors miljömedvetande
- underlätta sorteringen av avfall.

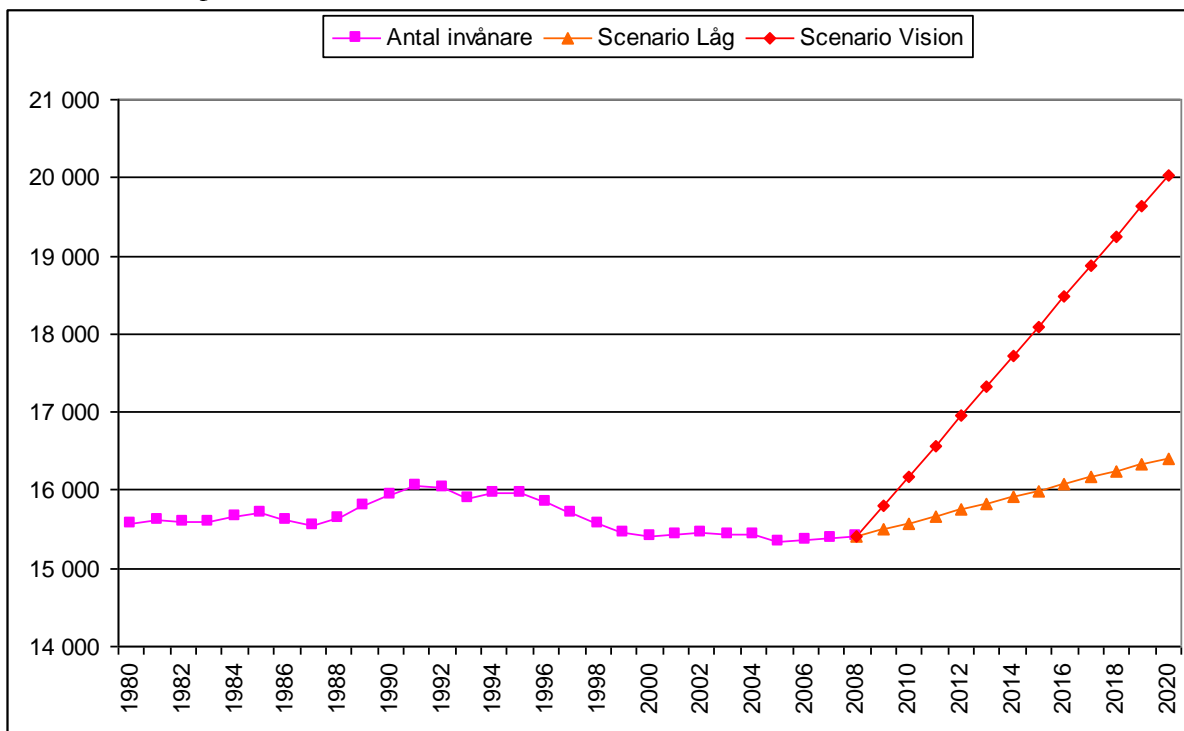
MABO vill att:

- Förpackningsavgiften ska synas tydligt så att konsumenten lättare kan göra ett bra miljöval
- fastighetsägarna och bostadsrättsföreningarna ska ha möjlighet att avveckla den fastighetsnära insamlingen av förpackningar och returpapper genom att producenterna förtätar återvinningsstationerna. Återvinningsstationer ska finnas inom 200 m från flerbostadshus
- fastighetsägare ska kunna kräva ersättning för fastighetsnära insamling om producenterna inte förtätar återvinningsstationerna
- naturvårdsverket skriver tydliga föreskrifter som leder till att producenterna tar sitt ansvar
- trenden mot ökande avfallsmängder bryts samtidigt som insamlingsmålen höjs.

3 Framtida avfallsmängder

3.1 Befolkningsutveckling

Enligt kommunens vision ska antalet innevånare öka till 20 020 år 2020. I nedanstående diagram visas befolkningsutvecklingen enligt denna vision samt enligt ett lägre scenario där befolkningen ökar med 1 000 personer från år 2008 till år 2020.

Figur 1 Befolkningsutveckling i Älmhults kommun 1980- 2020

3.2 Konsumtionssamhället

Vi lever i ett konsumtionssamhälle. Ökad konsumtion leder till tillväxt, arbetstillfällen och höjd materiell standard. Under de senaste decennierna har konsumtionen ökat dramatiskt och vi ser nu mer och mer av nackdelarna med överkonsumtionen. Klimatförändringarna har fått stor uppmärksamhet den senaste tiden, men även förbrukningen av ändliga resurser och annan miljöpåverkan ger enormt svåra konsekvenser för vår planet, vår miljö och oss människor. Allt fler blir medvetna om att vi inte kan fortsätta att förbruka så mycket energi och resurser som vi gör.

Trots att de flesta av Sveriges kommuner i sina avfallsplaner satt målen att minska avfallsmängden och avfallets farlighet har mängderna fortsatt att öka. Kommunerna får ta en del av de negativa konsekvenserna av vår konsumtion och mest påtagligt blir det när avfallet ska tas om hand. Det förebyggande arbetet har inte varit prioriterat, varken på kommunal, nationell eller på EU-nivå. Men något är ändå på gång och en minskning av avfallsmängderna som uppkommer i samhället är högsta nivån i avfallshierarkin.

I följande avsnitt beskrivs olika faktorer och trender som kan komma att påverka avfallets mängd och farlighet i framtiden.

3.3 Avfall från verksamheter

Avfall från verksamheter är extra svåra att förutspå. Dels finns ingen klar bild av vilka mängder det handlar om i Älmhults kommun. Dels är flödet över kommungränserna stort, dels gör

globaliseringen att produktionen av varor - och tillhörande produktionsavfall - sker i andra delar av världen. Avfallsmängden kan därmed minska i den egna kommunen, men bli både större och farligare totalt sett. Dessa frågor bör utvecklas i en regional utredning om verksamhetsavfall.

3.4 Faktorer som kan öka avfallets mängd

Allmänt väntas mängden hushållsavfall per person öka med ca 2 procent per år. Antagandet bygger framförallt på tidigare erfarenheter och har bland annat analyserats i rapporten *Avfallsmängder i framtiden* (PROFU 2001). I Älmhults kommun har avfallsmängden per person ökat med i genomsnitt 1,1 % per år mellan år 2000 och år 2008. En nationell databas, Avfall Web, började byggas upp under 2008. Den väntas leda till att det blir betydligt enklare att följa upp statistik och trender för olika avfallstyper i framtiden.

Avfallsmängderna påverkas av konjunkturen, av konsumtionsmönster, mode och trender. Speciellt gäller detta inredning och möbler. Mängden elektronikavfall har ökat kraftigt de senaste åren, bland annat beroende på att priset på platt-tv har rasat.

3.5 Faktorer som kan minska avfallets mängd

På det privata planet har vi svårt att skydda oss från reklam som uppmanar oss att konsumera mera. Ett nytt ord som shopaholics visar både att shoppandet handlar om lust och att det kan leda till missbruk med svåra privatekonomiska konsekvenser. Allt fler fastnar i beroendet. En bidragande orsak till detta är sannolikt överflödet av varor. En annan är att shopping har blivit en social sysselsättning. Och en tredje är de psykologiska faktorer som att man tröstar och belönar sig själv genom att gå och handla. Enligt en undersökning uppger 93 procent av de amerikanska tonårsflickorna att shopping är deras favoritsyssla på fritiden.

Inom EU pågår arbete med Integrerad Produkt Policy (IPP), som bland annat syftar till att minska avfallsmängderna redan på produktionsstadiet. I kombination med övrigt arbete för hållbar utveckling kan det leda till att avfallsmängderna per invånare börjar minska.

Teknisk utveckling som effektiviserar processer gör det möjligt att nyttja elektroniska tjänster och funktioner istället för materiella resurser minskar avfallsproduktionen. Exempel på effektivisering av processer kan vara bättre måttanpassning och dimensionering av byggmaterial vid uppförande av byggnader i syfte att minimera spill. Exempel på elektroniska tjänster kan vara att använda telefonsvarartjänster på telenätet i stället för att köpa en apparat som fungerar som telefonsvarare. Det finns också tekniska lösningar för elektroniska tidningar och ”det papperslösa kontoret”. Om den tekniken slår igenom bland konsumenterna kan mängden papper minska mycket kraftigt.

Stat och kommun kan använda flera styrmedel för att minska avfallsmängderna och göra avfallet renare. Styrmedlen kan delas in i ekonomiska, legala, fysiska och informativa. Med legala medel styr staten exempelvis med skatt på deponering och förbränning. Med legala medel kan staten även styra via förbud mot till exempel deponering, men också besluta om regler för miljövarudeklarationer och offentlig upphandling. Ett starkt ekonomiskt styrmedel på kommunal nivå är renhållningstaxan. Kommunen beslutar om den lokala renhållningsordningen, men kan också ställa krav vid upplåtande av allmän platsmark, torghandelsregler samt vid bygg- och rivningslov. Då det gäller informativa styrmedel, kan de användas som påtryckningsmedel på flera olika nivåer.

Kommunen är också en stor inköpare och kan undvika att köpa produkter som genererar avfall i stora mängder. Kommunen kan också kräva att leverantören tar tillbaka både förpackningar, förbrukningsmaterial och själva varan, när den är förbrukad.

3.6 Faktorer som kan öka avfallets farlighet

Avgiftningen av samhället och det nationella målet om giftfri miljö motverkas av att nya kemikalier och material förs in på marknaden. Nanotekniken kan leda till att olika material blir svårare att återvinna då extremt tunna skikt läggs på ytor för att förändra dess egenskaper.

Mängden elektronikprodukter ökar ständigt. Användandet av mobiltelefoner och nya TV-apparater ökar över hela jorden. Dessutom kommer fler produkter med inbyggd elektronik, till exempel kläder, leksaker och nya produkter.

Användningen av ämnen med något mindre farliga miljöegenskaper eller med delvis okända miljöegenskaper har ökat, exempelvis olika typer av bromerade flamskyddsmedel. Kemikalieanvändningen i stort har också fortsatt att öka.

En allt större del av sjukvården bedrivs idag i hemmen. Detta väcker nya frågeställningar kring bland annat avfall kontaminerat med potenta läkemedel. Hur ska sjukhusens avfallsproblem lösas när en allt större del uppstår i hemmen och inte på sjukhusen?

3.7 Faktorer som kan minska avfallets farlighet

Många av dagens produkter innehåller ämnen som är hälso- och miljöstörande. Det är därför viktigt att avfall som innehåller farliga ämnen sorteras ut och hanteras separat för återvinning, destruktion eller långsiktigt säker deponering. Det bör också säkerställas att farliga ämnen inte kommer ut i miljön genom dåligt kontrollerad återvinning eller felaktigt omhändertagande.

Ett flertal åtgärder inom kemikalie- och produktområdet har inneburit att avfallets farlighet har minskat. Exempelvis har användningen av tungmetaller som kvicksilver, kadmium, bly och vissa kromföreningar förbjudits eller begränsats kraftigt. Även organiska miljögifter som klorerade lösningsmedel, PCB och vissa bromerade flamskyddsmedel samt ozonnedbrytande ämnen som klorfluorkarboner (CFC och HCFC) har förbjudits eller begränsats kraftigt.

För att ytterligare minska avfallets farlighet krävs att användningen av de farligaste kemikalierna fasas ut eller minskas i enlighet med det nationella miljömålet, Giftfri miljö. Arbetet mot detta svenska miljömål fortskrider men är för sin framgång i hög grad beroende av internationell samverkan. Och dit är vägen fortfarande lång. EU:s kemikaliedirektiv REACH (Registration, Evaluation, Authorization of Chemicals) trädde i kraft i juni 2007. REACH blir förhoppningsvis ett viktigt verktyg för ökad information om kemikaliers egenskaper och för att förbjuda de allra farligaste kemikalierna från att användas okontrollerat inom EU. Men det kommer fortfarande att dröja minst 15 år innan detta regelverk har genomförts fullt ut, och ännu längre tid innan minskningen av avfallets farlighet nått full effekt.

Inom avfallshanteringen behövs en intensifiering av arbetet med att identifiera produktströmmar vars innehåll av farliga ämnen gör dem svåra att omhänderta. Detta för att skapa underlag för ytterligare beslut om förbud mot användning av farliga ämnen.

Internationella och nationella mål och åtgärder för att avgifta samhällskroppen kan leda till ett renare avfall, vilket löser många av problemen med bland annat biologisk behandling, energiutvinning och deponering.

3.8 Andra förändringar som påverkar avfallets miljöpåverkan

Avfallshanteringen ska sträva efter att nå de övre nivåerna i EU:s avfallshierarki genom bland annat ökad materialåtervinning och biologisk avfallsbehandling. Detta innebär en förbättrad resurshushållning och minskad miljöbelastning från avfallshanteringen. Mängden avfall till förbränning väntas minska på grund av ökad materialåtervinning och central behandling av

matavfall från bland annat hushåll och restauranger. Mängden avfall till deponering minskar på grund av ökad materialåtervinning och biologisk behandling.

Staten kan via teknikupphandling bidra till att nya tekniska lösningar tas fram. Med fysiska hjälpmedel kan kommunen göra det enkelt att leva miljövänligt, bland annat genom att erbjuda bekväma sätt att bli av med avfallet för de som ”sköter” sig. Det kan skapas med hjälp av korta avstånd till återvinningsstationer för förpackningar och tidningar, bemannade återvinningscentraler för grovavfall samt miljöstationer för farligt avfall. Kommunen hanterar flera av dessa frågor inom det kommunala planmonopolet.

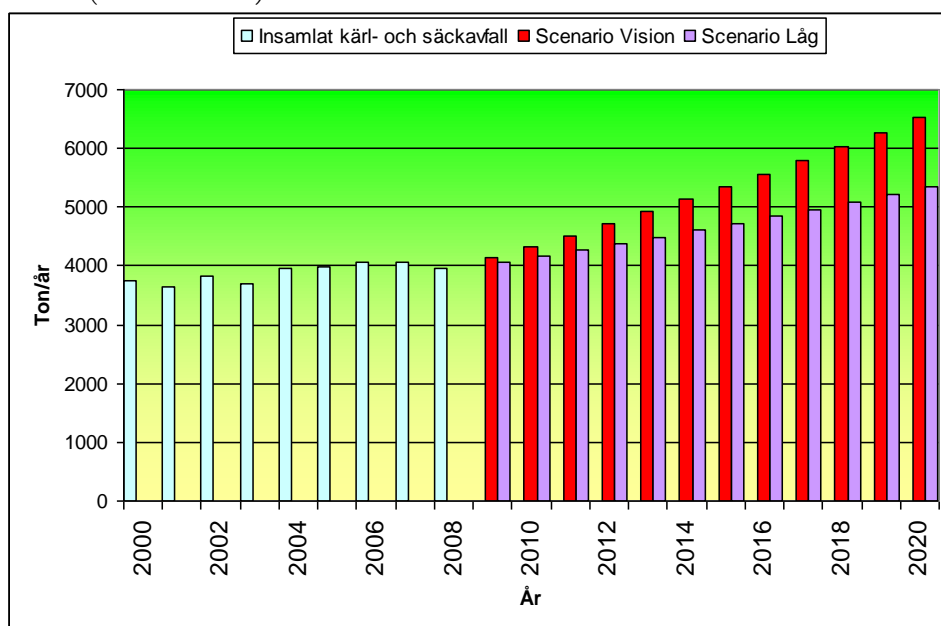
Både stat och kommun kan använda informativa styrmedel på många olika sätt. Kommunala tidningar, miljöalmanackor och hemsidor är vanliga. Ofta är det mer resurskrävande att satsa på till exempel dörrknackningskampanjer och möten med olika aktörer, men det personliga mötet har ett stort värde och leder ofta till ”ringar på vattnet”. Kommunen har även stora möjligheter att fungera som katalysator för att få igång olika processer i samhället, till exempel hjälp med miljöredovisningar. Det kan också handla om att skapa ett gott samarbetsklimat med dagligvaruhandeln och genomföra gemensamma kampanjer för smartare konsumtion.

I Sveriges avfallsplan från 2005 betonas att åtgärder behövs vid tillverkning och användning. Där betonas även vikten av helhetstänkande. Det är viktigt att arbetet med att minska avfallsmängden och avfallens farlighet och även åtgärder för att öka återvinningen görs med en varas hela livscykel som perspektiv, så att resultaten som helhet blir positivt för miljön. Produkt-, kemikalie- och avfallsstrategierna behöver därför samordnas så att inte olika åtgärder motverkar varandra. Arbetet med den miljömålsövergripande strategin för giftfria och resurssnåla kretslopp blir därmed viktigt för att vidta åtgärder som sammantaget minskar miljöpåverkan i ett livscykelperspektiv.

Naturvårdsverket föreslår att den nationella avfallsplanen förnyas senast vid utgången av 2010. Detta eftersom den nya planen då kan innefatta ny nationell avfallsstatistik och reviderade miljömål. Teknisk utveckling av behandlingslösningar och transporter kan också minska miljöbelastningen från avfallshanteringen.

3.9 Prognos för kärl- och säckavfall

I nedanstående diagram räknas med 2 procent ökning av mängden kärl- och säckavfall per person och år (se avsnitt 3.4).

Figur 2 Insamlad samt prognostiserad mängd kärl- och säckavfall (ton/år) i Älmhults kommun åren 2000 – 2020